

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDDEN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 18 MAJ 1913.

HUFVUDREDAKTOR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTOR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WAGNER.

Från vårsalongerna.

OSCAR BJÖRCK: PORTRÄTT I OLJA AF KONSTNÄRENS
DOTTER FRU MARGIT FRIIS.

DEN GÅNGNA VINTERN har varit synnerligen rik på konstutställningar, och maj månad ger icke de föregående efter: Allmänna konstföreningen har nyss öppnat sin vårutställning, å salong Joël ha Acke och Richard Lindström slagit sig ihop om hvar sin vägg, och i Konstnärshuset möta vi Edvard Munch.

EDVARD MUNCH: PORTRÄTT I
OLJA AF FÖRFATTAREN
JAPPE NIELSEN.

Gregori Aminoff: "Afskedet". Dekorativ oljemålning.

I konstföreningens lokal vid Trädgårdsgatan intar Carl Larsson en hedersplats med sina akvareller och oljefärgstafflor. Vi in-skränka oss emellertid att endast konstatera detta faktum, enär Idun med det snaraste kommer att närmare syssla med Carl Larssons konst, såväl gammal som ny. Det enda större figurala arbetet för öfrigt är Gregori Aminoffs här afbildade Afskedet, en tafla med vårliga färger och vårligt motiv. Det blir ett gladt afsked, när solen lyser och fartyget med purpurselgungar på det blå hafvet. Af porträttkonst ha vi, Carl Larsson fortfarande undantagen, synnerligen litet. Professor Oscar Björck utställer ett vackert porträtt af sin dotter, fru F., och ett af friherrinnan T. En plats för sig intar John Bauer med sina lustiga sagobilder. Bland landskapsmålarna dominerar Kallstenius med sina hafstafflor.

Af de kvinnliga konstnärerna, som också hålla sig till landskapen, nämna vi Märta Tynell, Elsa Hammar-Moeschlin, Ester Almqvist, hvars "Trädan vältes" är förträfflig, samt Charlotte Wahlström. Etsningar utställas af bl. a. Elsa Béve och Gerda Nordling. Bland skulptur märkes särskildt John

Färngrens vackra porträttskulptur i granit af fru Bosse, afbildad å sid. 319.

Richard Lindström, hafsbandets målare, har en imponerande kollektion hos Joël af taflor från Östersjön. Vårvinter och Decemberskymning äro två särskildt karaktäristiska, den senare meddelar en nästan högtidlig stämning.

Mindre högtid, mera stekande sol, godt humör och en lifen smula lättsinnet ge Ackes taflor från en sydhafsresa förliden sommar. Förljusande är den här afbildade Avenidan i Rio de Janeiro med de många mörkögda flickorna, som vandra med så spansk hållning och så lätt toalet sin väg fram denna solheta vinterdag.

Edvard Munchs utställning i Stockholm i vintras gjorde ju succès, och konstintresserade skola helt visst med nöje höra att ansträngningar göras för att för nationalmusei räkning inköpa ett af hans mest karaktäristiska porträtt, nämligen det, som föreställer den norske författaren Jappe Nielsen. Detta och de öfriga nu utställda porträtten ge den mest sublila själskaraktäristik af fem hvar för sig vidt skilda mänskliga typer.

Acek: Avenidan i Rio de Janeiro. Oljemålning.

VÅRA HEM.

Studie- och läsrum.

ORRA GÅNGEN SKREF JAG ett och annat om nufidna dagligrum, och jag tyckte mig ur vissa drag, som de ofta förete, kunna utläsa ett visst sammanhang med modernt lif i öfrigt.

Det är emellertid så många faktorer, som måste medräknas, när människor inrätta sina hem. Rumsfördelning och inredningar bestämmas naturligtvis ej i de enskilda fallen af abstrakta idéer och principer. Detta är själfklart. Men den som skrifver om ämnen, så oklart begränsade, känner sig lätt i fara att missförstås. Och därför vill jag passa på att någon gång reservera mig mot hvad som kanske kan, men ej bör utläsas ur mina ord.

Jag menar icke att det skulle finnas några slags platonska idéer för dagligrum, herrrum, matsalar o. s. v., icke ens för t. ex. en läkares matsal eller en advokats herrum. I detta ämne som i alla andra går verkligheten, det vill säga inbillningen, konsten, skapandet först, analysen kommer efter och ger form åt de regler nydanandet synes hafva följt. Man söker afspegla hur någonling är, förutsätter att det har sina skäl, och när man icke desto mindre emellanåt talar om, hur något bör eller icke bör vara, så må man akta sig att åberopa regler, ty en vakens samspråkare har alltid logiken på sin sida, om han svarar: detta är ett undantag, eller rentaf: detta bildar en ny regel.

Analysen är ju ett hjälpmedel att klara tankarna med, att morna sig och få upp ögonen för hur mycket intressant och värdefullt som ligger eller kan ligga i en befintlig verklighet. Den utgör en slags gymnastik-attiralj, nyttig att träna sig med för att få krafter och smidighet, om man ställes på det intressanta proffet att laga ett steg fram, där vägen är slut, där man själf skall bana sin stig. Då är man färdig säga: detta bör eller bör icke vara, men ej för reglers skull, utan därför att det blir bra så, därför att det får sammanhang och klarhet.

I de flesta fall skall man naturligtvis efteråt kunna konstatera, att de gamla goda reglerna blifvit följda, ty det som är så nytt och så godt, att det bildar ny regel — det är så sällsynt, att det alltid är undantag.

Det är en gammal historia, att konstnärer stå i en-garde-ställning mot dem som skriva om konst. Detta visst ej, som en billig vulgär-skepsis tror, beroende på att kritiken ej i tillräcklig grad synes dem vara ett "rättvist beröm". Snarare ligger däri ett omedelbarhetens själf försvar mot misstanken om torr och fantasilös beräkning. "Där göra vi något vackert, så kommer någon och säger sig därur utläsa allehanda tankar och afsikter — men vi hade aldrig dessa tankar och afsikter. Vi tänkte kanske mycket och intensivt, men på helt andra ting — på hur vi riktigt lefvande och tydligt skulle uttrycka hvad vi hade på hjärtat i detta bestämda fall. Skribenten har en massa andra fall i sina tankar, som vi ej känna till och ej bry oss om — dem ställer han vårt fall i förhållande till — det är oss obehagligt." Så där säga konstnärer och tänka i sitt stilla sinne, att kritici ingenting förstå.

Nu är det lyckligtvis ej så högtidligt att skriva om boningsrum, och deras skapare

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.-
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösn:r.....	» 0.12	Lösn:r.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 45. Stockholm.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
30 öre å textsida.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

Dagligrum i aktuarien Otto Järtes hem vid Blockhusudden.

Arbetsrum i doktor Yngve Larssons hem vid Nedre Manilla. Ritning: arkitekt Ragnar Östberg.

äro i allmänhet ej heller så ömtåliga artister. Dock önskar jag dem gärna att vara det just i det afseende jag nyss vidrört. Det ginge på tok med hemrefnaden, om de som sätta bo i allmänhet skulle flytta öfver sin eftertanke och sina afsikter från det enskilda de eftersträfva för en egen del till det allmänna, som någon undersökande skribent säkerligen kan återfinna däri. De skola ej säga: så och så måste vi se till att få våra dagligrum, ty det och det skall vara kännetecknande för modern anda — och naturligtvis äro vi moderna. Det sista är jag nämligen till den grad öfvertygad om, att därest någon nu inreder sig ett dagligrum, så att han verkligen trifs därmed och det skulle afvika från hvad jag uppfattat som modern anda, så skall det icke ett ögonblick falla mig in att kalla personen omodern, därför att han inte passar i mitt fack, utan jag skall ändra mitt fack, så att han får bekvämt plats.

Sådant har visserligen inte händt ännu. Innan jag öfvergår till att tala om läs- och studierum, vill jag emellertid visa ännu ett dagligrum af en alldeles sällsynt skönhet.

Och med glädje kan jag också denna gång få betona, att det ej ser dyrbart ut. Att det ena skåpet är af citronträ, det dyraste af alla dyra material, är en händelse, men ingenting väsentligt för dess skönhet — det kunde nästan lika gärna varit af björk. Lister och spröjsar i denna möbel äro svarta. Man kan här åter få se, att våra farfäders fäder ej voro så dumma, när de höllo den sammansällningen på modet. Så många gånger jag dock mött en förfärad protest, när jag blygt vågat föreslå något ungt par, som velat sätta bo både "billigt och vackert", att gripa till denna nobla effekt, som nästan inte fördyrar en möbel det minsta!

Samma färgmotsättning återfinnes på stolarna och på det lilla bordet i fönstersmygen. — Hvilken härlig plats att sitta och drömma en aftonlimme, när kvällsolen lyser rött öfver bergen och någon Ålandsskutas hvita segel glider fram förbi Blockhusudden. Man är som på landet därute i det gamla Tullhuset. Och något af den finaste landliga tradition sitter också som en frisk doft vid denna Biedermeyerska möbelstil, som jag med all reservation mot historiska stilar ännu aldrig kunnat finna på ringaste sätt förljant att bli omodern. Den är bekväm och lätt, den är anspråkslös och graciös, den är konstruktivt riktig och lätt att göra, icke dyr, passar för våra inhemska fräslag, kan aldrig bli skrytsam och aldrig vulgär. Den är som en ung adelsfröken från landet, enkel i hvardagslag, men kan också bjudas på hoffbal.

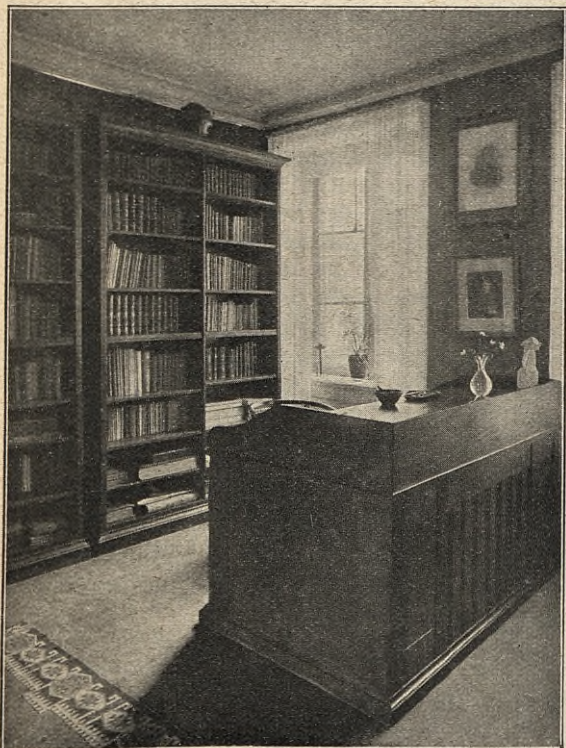
Af en människas dagligrum, när det som mest är henne likt, kan man vänta få se något af hennes sällskapliga sidor, hennes älskvärda utåtvändhet, om det är så väl för hennes närmaste och vänner, att hon har någon. Men om den som har många rum att bjuda på, ber oss sitta ned i sitt arbetsrum, då ha vi först riktigt skäl att känna oss hedrade. Är det en rik och inressant personlighet (det måste ju underförstås, att han fått välja sitt arbete och inrätta sitt arbetsrum efter önskan), ja, då kunna vi vänta oss gästbud, om vi få slå oss ned i hans verkstad.

Ute bland människor hvilar man eller hämfar man näring och material, men i ensamheten och arbetet är det man växer och mognar och blir den man är — om man nu alls är någonting. I ensamheten och arbetet utspelas ens lifs inressantaste tilldragelser. Och man växer ju särskildt fast vid det, som

omger en i minnesvärda stunder. Det är så betecknande, att konstnärer, studiefolk och produktiva människor oftast trifvas allra bäst med att också hvila och sällskapa i sina ateljéer, bibliotek eller arbetsrum. Jag har känt gedigna och duktiga människor, som förefallit dumma och borikomna öfverallt, utom där de hade sitt arbete kring sig.

Skall ett sådant rum vara riktigt bra, så bör det tala om det mest fullkomliga underordnande under det enda, som där är af vikt. Allt som underlättar arbetet, gör det snabbare, bekvämare, mera metodiskt är där skönt. Allt som distraherar eller hindrar är fullt.

Inte hafva vi hittills hämtat mycket estetiskt från Amerika. Huruvida felet ligger öster eller väster om Atlanten, vill jag icke yttra mig om — därtill har jag flera skäl, hvaraf det bästa är, att jag ingenting vet om saken. Men en sak därifrån har jag lärt mig finna vacker: skrifbordet. Det behöfver visst inte alltid vara högt som ett pianino — helst inte, förstås. Det vackra ligger i alla dessa bekväma fack inom räckhåll, för pap-

Skrifbord och bokhyllor i fil. kand. Arvid Bäckströms hem. Ritning, arkitekt Sigfrid Ericson, Göteborg.

Skåp i fil. kand. Arvid Bäckströms hem. Ritning: arkitekt Sigfrid Ericson, Göteborg.

KOSTYMER

för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och präsning till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet. Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Specialiteter: Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Modernaste Finpappersbruk.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

per af olika format, för an-
teckningar, bref, handlingar
af alla slag och i utdragsskif-
vorna för uppslagsböcker. Det
är uppfunnet för affärsmän,
men studiefolk och författare
på alla områden kunna få sitt
arbete ofanligt underlättadt
däraf.

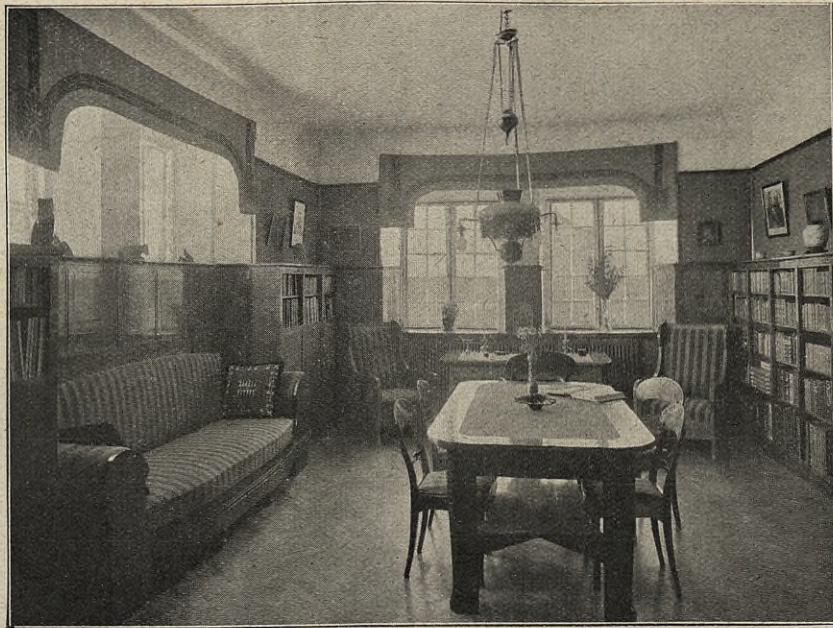
Jag visar just här bilder från
en konsthistorikers arbetsrum.
Möblerna äro ritade af arki-
tekten Sigfrid Ericson och
ägaren i förening. Där finns
bland annat just ett skrifbord
af den nämnda typen, adlad af
bättre sinne för proportioner
och detaljer, men med all den
ovärderliga bekvämligheten i
behåll. Synd att jag ej kan visa
det framifrån med de vackert
kälade och beslagna dörrarna.
Höjden är icke större än att
man bekvämt ser öfver fack-
uppsatsen. Samma innehålls-
rika saklighet möter oss i bokhyllorna — de
äro till för att bära böcker, alls ingenting an-
nat, men detta är icke en fullt så enkel sak
som man stundom tror. Här har en man med
en nästan passionerad kärlek till sina konst-
böcker utpekulerat afundsvärda finesser.
Där finnas hyllor att draga ut, så att man på
stående fot kan bläddra i uppslagsböcker
och planschverk utan att få bladen brutna.
Man kan utan att ställa till oreka leta genom
och jämföra notiser i ett dussintal böcker
samtidigt. Alla hyllor äro tillräckligt djupa
för att man under omflyttningar och slående
i register bekvämt kan lägga en bok framför
ryggarna af de andra. Alltsamman har det
ändamålsenligas självklara enkelhet — bara
egendomligt, att man så sällan ser det för-
verkligadt annars.

Det så vackert proportionerade doku-
mentskåpet har samma inventiösa inrättning.
Lyckad är här också idén med den nedersta
lådan i en något ljusare färg än de andra —
det delar in den rätt stora och tunga fasa-
den på ett lugnt och vackert sätt. Materi-
alet är svagt rökt mahogny, varmt ljusbrun
mera än röd. Det är fyra möbler inalles, för
resten några lätta men bekväma korgstolar,
en soffa och en kista — ett koncentreradt
studierum, som säger rätt mycket om sin
ägares läggning.

Här visas också ett biblioteksrum i mera
egenlig mening.

Här är icke endast möblemanget utan
hela rummet uppbyggt för böckernas skull,
hus och inredning alligenom ritade af inten-
dent Axel Nilsson. Personlig vänskap
med ägaren har gifvit förutsättningar att på
det intimaste sätt tänka sig in i dennes önsk-
ningar och behof. Resultatet har blifvit så-
dant, att jag gärna velat skriva litet utför-
ligare om denna vackra byggnad, fabriksör
Albert Sahlins "Skansen" i Eslöf. Det ty-
piska och det individuella ha här samman-
smält som så ofta sker i den bästa konst.
Det är en skånsk gård, trygg och vederhäf-
tig, utifrån nästan en smula kylig i sin mot-
vilja att verka svassande med för mycken
tillgänglighet. Men den skall studeras litet
nogare, och man märker snart dess gifmilda
lynne. Bara den mjuka och skiftande tegel-
färgen — så lät också byggherrn sänka tak-
tegllet i en mossgraf för att ge det en patine-
ring, innan det lades på.

I biblioteket en solig dag är luften en enda
spelande guldglans — det är som att andas

Biblioteksrum i fabriksör Albert Sahlins gård Skansen i Eslöf. Ritning: in-
tendent Axel Nilsson.

det ljusa tunna Caprivinet. Bokhyllor, väg-
gar, dörrar, möbler sända ut sina gula re-
flexer från de polerade, flammiga björk-
ytorna. Men det är endast i dagern man har
all denna rörliga liffullhet. Formerna äro
fasta och sobra, orneringen den mest till-
bakadragna: svart-hvita inläggningar. Väg-
garna äro spända med linneduk, möbelyget
ljus grågul och blågrönt randadt. Detta är
som det skall vara: allt som sitter fast är
lugnt och stilla, det lätta, här det allra lät-
taste, själva dagern, må vara spelande och
liffull.

Slulligen visar jag en interiör från ett läs-
och arbetsrum (doktor Yngve Larssons), där
en förut gifven, långsmal, "svärmöblerad"
form på själva rummet vändts till godo på
ett mycket lyckligt sätt. Längst in i fonden, i
en stor bekväm soffa, får man en trygg
känsla att sitta i fred — bara böcker om-
kring, det långa rummet med dess enda
dörr på afstånd framför sig. Skrifbordet i
godt ljus vid det breda fönstret, ett par få-
följer, en ståpulpstol och intet vidare. Mö-
blerna äro ritade af Ragnar Östberg och
bära vittne därom, konstruerade i ordets
fullaste bemärkelse.

SIGGE ALMÉN.

Samma biblioteksrum som bilden här ofvan.

Kanariska bilder.

Af NILS WILHELM LUNDH.

(Forts. o. slut.)

HERMAL PA-
l a c e. En lång ba-
rackliknande trä-
byggnad, där allt
kan fås utom natt-
härbärge. Restaurant, varm-
bad, biljarder och spelsal. Tu-
risternas Eldorado, de inföd-
des förbannelse.

Detta nyuppförda Thermal
Palace är utfänt och tillskuret
i Tyskland af kärnfriskt svenskt
timmer. Så har det byggts
upp likt ett kornhus på denna
fjärran strand, och rundt om stå
tamariskerna som dammvis-
kor under det elektriska ljuset
och veta inte, från hvilket håll
vinden blåser. Den gjutna gal-
gen lyfter sin hvita lampa

högt mot månens lilla båt som vill
den lysa väg uppe bland skyarna för
den bräckliga farkosten. Den vajar af och
an i vinden, den stora lampan, och tama-
riskernas skuggor komma farande som
vägslag mot den breda trappan.

Sakta stiger jag upp, och knappast har
jag öppnat dörren och trätt in i den rymliga
kala hallen, förr än det kommer för mig, att
jag är hemma i Sverige. Det är luften här
inne. Och inne i spelsalen sipprar kådan
fram ur stockarna.

Här märker ingen, när man går eller kom-
mer, och när man vill vara ensam, går man
också hit, alldeles som när man söker sig en
ensam plats i skogen. I dag har jag dock
kommit för att söka min tyske broder att
prata bort kvällen med. Och där sitter han
vid spelbordet.

Lyckohjulet snurrar. Alla sitta på spänn
och se endast på det utlagda silfret. De
lyssna genom stormen, som skakar träväg-
garna. Ätta var det! De plocka i västen
efter mera och lägga ut. Den ordenspryde
mästern häfvar in på sitt håll och
croupieren midt emot staplar upp pesetas
och durrostycken och slungar ett tjugotal öf-
ver till den puckelryggige lille polacken, sä-
songens lyckogris.

Min tyske broder har inte kommit för att
spela som de andra, han har kommit för att
offra sina fem pesetas, och det gör han
dagligen. Han tar det stilla som en aftonbön.
Vinner han, och det gör han mest, så är det
som en skänk från ofvan. Just nu har han
endast tappat tre af de fem, och han sätter
lugnt ut de sista två, så lugnt och efter-
tänksamt som endast den gör, som inte tän-
ker gå längre. Han sitter och metar löjor,
där de andra lägga ut stora häfvar, men in-
gen tänker på, att han använder löjorna till
bete. Hans båda mynt tyckas också för-
svinna i de andras silfverflod som svämmar
öfver alla sifferfält. Åter är cirkusen i gång.
Ätta var det. Tysken har nu ett par durro-
stycken* på det torra. Han behåller det ena
och lägger ut det andra. Fördubblar sum-
man ännu en gång.

Och medan de andra få sina nät rifna, sit-
ter han och gläder sig åt cirkusen som ett
godt barn.

Jag slår honom på axeln.

Nej, han vill inte gå ut i kväll. Kulan tril-

* Fem pesetas.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON

J. SIMON,
PARIS.

K. ANDERSON

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

GRATIS

erhåller enhver vid rekvi-
sition min rikt illustrerade
praktikatalog med ringmål,
med tusentals juvel-, guld- och silfverpjeser illu-
strerade i värden till miljontals kronor.

KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

lar åter i sitt hjul. Åtta ännu en gång! Han leker med fingrarna som med ett radband. Han har bjudit på åtta.

Ett skepp håller på att förgås därute. Ja, han vet det från "Monopol", men här har han ju sitt eget lilla skepp att se till. Han är ute på fiskafänge säger han, och makterna äro honom gunstiga.

Det kommer som en hvirvelvind in öfver den puckelryggiges silfverfloder, de dela sig så småningom, de sugas bort och lämna endast ett sparsamt stänk af pesetas kvar vid brädden. Den lille mannen reser sig med ett kort skratt och lämnar salen. Vinden tycks ha slagit om också för de engelska mäklarna och bananfirmans chefer. Småfolket rundt om har ögonen på tysken. Han har nu tur på femman, och så snart engelsmännen försöka ta lofven från honom där, sopas de bort.

Allas ögon lysa som i feber. Endast tysken är lugn. De engelska banancheferna och amerikanaren, som kommit till, söka vinna åttan för sig, de fylla den med durrostycken, men tysken kryper ödmjukt ned med en enda silfverslant. Allt sopas bort i nästa ögonblick, men min tyske broder har ännu inte slutat sin aftonbön.

Det är som ett litet haf i storm, silfverranden blir skummande vågor och de kringgårdade siffrorna bli till seglande skepp, som i nästa ögonblick kunna gå i kvaf.

"Ja, där har du det nödställda skeppet!" hviskar min tyske broder, som kunde han läsa mina tankar: "Det är den engelska bananskutan, som ska gå i kvaf, de spanska småbåtarna äro inte att tala om. Men vet du, hvad hela den här leken betyder. Mera än silfverslantarna! Hela bananmarknaden kommer med tiden i våra händer. Med tiden, sade jag."

Han tar upp sitt ur, håfvar nu in sin vinst och bereder sig till att gå.

Jag vet lika väl som tysken, hvad den stora striden gäller. Det är Teneriffas bananskepp, som äro i fara att kastas upp på land, och den stora exporten kan på en kort tid bli mindre än en åsneborä. Det är Togos, det är det tyska Väst-Afrikas vildt växande bananer, som skola finna sin man. Han skall pröfva att föra den oöfverträffliga frukten ända fram till Europa, han skall finna upp ett sätt att konservera den och därmed få silfverfloden inriktad mot febertrakterna därnere. Den skall rensa upp kärren och ge svalka åt öknen. Han är fruktad. Han har lyckan med sig. Man anar också, hvad han för i skölden. Man tänker nu inte på annat än den hotade bananexporten. Ja, hur gick det med cochinillen, Teneriffas röda

Strandparti med lavaklippor.

guld under förra årtiondet? Hur gick det med de väldiga kaktusplantagerna, då anilfärgerna kommit ut i världsmarknaden? Bankrutt för Teneriffa och dess herrar!

Min tyske broder har på sitt dagsprogram en halftimmes promenad på rullskridsko strax före sängdags, och jag kan omöjligt få honom med mig. Han är redan nere i den stora sal, där den ädla sporten bedrivs. Han säger något, som inte kan uppfattas i dånet från de trillande herrar och damer som ständigt passera, och så är han borta i vimlet. Ja, jag önskar Thermal Palace god natt och går ut i den kanariska, svala aftonen för att se, hur långt mitt lilla ljus har hunnit.

Halfmånens silfverbåt går i lätta skyar, lysf af bågglampan från Thermal Palace. Det klämtar och ringer borta från vägen, det närmar sig i rask takt. Det är kamelerna. Stolta skrida de förbi med sina dubbla skuggor från måne och bågglampa — vindlätt gå de med sin last af kalk och svart sand. Äro de inte ökenlandens förkroppsligade mån-sken? Synranden tycks vidga sig där de gå fram, bergen långt borta bli till en rad af låga kullar, hafvets tumlande vågor stillna. Så är det borta, nej, skuggorna under tamariskerna lefva och röra sig, och vandraren sträcker varligt fram sina händer, som vill han hejda de vindlätta syner, som komma dragande emot honom vid den öde strandvidden.

Åter finner jag mitt irrande lilla ljus i natten. Åter vandrar jag under tamariskerna, tystnadens tråd, fram mellan hvita murar och svarta block. Tysta i stormen som en nattfågels vinge sväfva de mjuka, barriga grenarna öfver vägen, det står som en gloria af hvita gnistor kring hvarje krona, och dessa droppar, det vet jag, äro hvarken himlens dagg eller hafvets skum, de äro hämtade upp från djupets källa, dit endast tamarisken förmår att tränga ned. Det är en gåfva till vind eller sol.

Lanternan därute drar sig västerut, och åter kommer jag in mot den lilla staden, åter kommer jag till de susande lagerträden vid fontänen. Det är så underligt folktomt i kväll, och jag ger mig in på de fattiges gata utmed stranden västerut, dit ljuset ledde. Här stå alla fönster öppna i lä af den höga strandmuren, och det vänliga ljuset från alla de små caladohemmen; där kvinnor och barn sitta lutade öfver sina bänkar, hejdar mina steg. Hit når brusets endast som ett doft mummel, men marken skakar sakt. Man kan höra det lätta fraset, då trådarna dragas ut från de hvita,

uppspända dukarna. En enda liten låga i hvarje hem lägger något förtrollande öfver all den billiga och brokiga pynt, som hänger kring kors och helgonbilder inne på de kalkade väggarna, och de tyska porlinshundarna, vaserna, ramarna — äkta spanskt det hela — få i detta milda, fattiga ljus något rörande öfver sig, det blir till ett barns hela förtroliga värld af förtrollade prinsar och prinsessor.

Därinne sitta nu kvinnorna kring calado-väfnadens båge och jollra och sjunga sina entoniga sånger med det ideligen återkommande spanska tremulerandet, medan stjärnor och små hvita blad mötas på väfnaden under deras låtta händer. Ej en tråd slites, ingen häftig stämman tar någonsin vid, då det muntra samspråket tystnat af för ett ögonblick vid en eller annan svår knut, som skall lösas. Calado är som fridens ängel i det hem, den upplagits i, allt därinne står sedan i förnöjsamhetens tecken.

Som en reflex från månlyuset lyser den hvita duken därinne, skuggan af alla de flidiga händerna flyger öfver det vackra, växande bladmönstret. Men så är det någon, som tar ljuset och går ut i patien, den lilla gården, och alla de andra följa efter. Ett ljus och fem hjärtan i det gröna! Den soligt tegelröda kaprifolen, som är Kanariens egen, lyser upp för ett ögonblick, kransande balkongen, den lyser som i sol, den hvilat som en stilla förklaring öfver hemmets dörr, och springbrunnens sorl under den glesa lagern söker ord att tolka friden med.

Stormvågornas dån nå hit endast som ett kvädfd mummel, men vid nästa knut slår det åter emot mig. Här reser sig det burgna kanariska hemmet i hela sin småstadsglans. Luckorna stå öppna, det hvita elektriska ljuset faller skarpt in i alla skrymslen, porlinshundarna äro i naturlig storlek och ha gyllene svansar. Ingen calado lyser en till mötes, men på bordet breder sig en färgtryckt duk med jägare och hjortar — där stå nu de käras bilder, gulnade och trumpna i vippor af färgadt pampasgräs med glaskupa öfver. Rottinggungstolarna stå och nicka för draget, endast den, som rymmer husfruns ansenliga kroppshydd, är stilla. Hon sover tungt och den mörka mustaschen darrar — ljuset har intet förbarmande — när hon vaknar skall foten åter trampa mot golfvet och hon skall gunga upp och ned, tills mannen kommer hem lite efter sängdags. Bakom henne på väggen och i en gyllene ram lyser Die Jungfrau bland snötyngda alper, och dit har alltid hennes längtan stått, fast hon nu är så tung

Johannisbröd och Vargmjölk.

Lagerskog bland bergen.

Zenith's Växt-Margarin är det förnämsta!

och ovig, att hon inte gitter söka svalkan på sitt eget tak, tio trappsteg upp. Ja, detta spanska hus är det första, som skall ramla, då den stora banankrisen står för dörren, och då skall det levande källsprånget i det lilla caladohemmet ännu sjunga sin sång, medan den soliga kaprifolen klättrar öfver taket.

Jag går vidare. En trasig och eländig liten pys ropar sitt pennyl efter mig. Här förstår man inte konsten att ligga som i Italien. Spanjoren är väl för stolt. Efterhängsenhet ligger inte för honom — barnen försöka nog hålla sig framme, de komma då som retade bin, beröfvade sin rätt till blomman. Det faller som en kastad sten detta pennyl! — utom doncy är detta det enda engelska ord han känner. Han förföljer inte, det gör ju sällan den, som kastar sten, men han är åsna nog att tro, att han en gång skall träffa rätt och fälla en förbiflygande guldfågel.

Husen bli mindre och mindre, de äro ofta inbyggda i själva lavan, i grottnorna. Gatan mynnar så småningom ut bland lavaklipporna. Stormen hviner kring de sista tegelkrönta husen och i det yttersta är inrymd en liten bod likt ljugo andra på samma gala. Ett litet krypin med tomater och kalebass.

Kvinnan, som säljer, har ett barn på armen. Några trasiga ungar stå framför disken och sträcka fram sina slantar. Jag ser granatäpplen på en hylla därinne och tar ett steg in för att köpa några af de saftiga frukterna. Men jag glömmor snart granatäpplena för raden af barnahänder. Likt blomblad, tvagna af dagg och sol ligga de där, väl vårdade och utan fläck och med rosiga små naglar som snäckor, nyss uppspolade på stranden. Inga små prinsar och prinsessor skola kunna uppvisa mera blomfina händer än dessa fattiga barn. Jag glömmor granatäpplena för dessa händer, som tyckas besjåla den lilla butiken. Hvar såg jag dem förr? Kanske i Italien, bland Capris vingårdar? Eller vid Nordsjöns dyner, bland strandhafrens sträfviga plantor? Nej, aldrig. Inte heller i de röda stugorna hemma vid furuskogens rand. Botticelli! Nu stod det för mig. I Florens såg jag dem på Botticellis dukar, dessa händer, som öppna sig likt blommor eller snäckor och sänka gyllene himmelska kronor öfver madonnans hufvud. Barnahänderna härinne, som just nu lyfta kalebassen, den stora kanariska pumpan upp på svartlockiga hufvud äro inte mindre underbara. Handen är ju caladohemmets stolthet — framför allt barnets hand.

Det är inte Medelhafsländernas stora sammetsvarta ögon som betrakta mig, medan jag står där och söker minnas granatäpplena, det var kvittenögon, bruna som feberträdet's ållon, små allvarliga ögon under stora luggar. Det var inte heller det fågellik framspringande ansikte, som nyfiket tittat fram vid min väg bland Einas persikoträd eller Neapels trasprydda gränder, det var det långlagda, betänksamma spanska, där endast munnens linje ger uttryck för lidelsen, för allt det heta vulkaniska, som man vill finna i solens land. Men här fanns också ett drag af stolthet och behärskning, som jag aldrig fann i öster.

Åter står jag ute på vägen bland de dystra, svarta, urgröpta klipporna. Jag följer lanternan västerut. Här kan inte månluset finna en vrå eller mur att belysa, här sjunker allt i mörker, allt utom den hvita skumbädden längst ute. Det är förkrossande vågor, som resa sig. Nu är det som drifves det ensamma skeppet rätt in i bränningen,

Den kanariensiska ljungen växer upp till träd bland bergen.

och lanternan håller på att släckas. Den slungas fram och åter och är som en gnista under väldiga hammarslag.

Stormen har lugnat sig något, men vågorna häfva sig allt mäktigare och skeppet tycks drifva redlost med strömmen. Ännu ser jag ljuset. Jag skyndar ditåt. Så skall det då förgås här bland bränningarna, detta skepp!

Längs stranden höjer sig här en hel rad af små fästningar af svart lava, som fästningar från Lilliputs land stå de, och ju mindre de äro, desto flera torn och gluggar ha de af hofa med. Men inga blanka mynningar vaka öfver leden, de äro alla öfvergifna eller tagna i bruk för annat — soldaterna ha marscherat uppför bergen och tagit de rymligare klostren i besittning, och härnere storma endast vågorna mot skansar och redutter. Jag ser mitt skepp drifva in mot en af de yttersta små fästningarna, och öfver vågornas dån hör jag nu rop och skrin som från en folkhop. Ja, där stå de. Hela stranden är full af folk och man ropar ut mot hafvet och tränges och vill fram. Jag förstår nu, hvarför den lilla staden var så öde i kväll. Jag har inte varit ensam om att följa de nödställdes kamp och det irrande ljusets färd därute! Här finnas män, som stå redo att bispringa, här finnas starka armar! —

Jag står nu mitt i folkmassan, och långt ute, längre än jag trodde, lyser lanternan. Man har klättrat upp på murarna af den lilla fästningen. Ljus brinna och facklor svängas.

Andrea! ropar man bakom mig och en sprakande raket flyger upp och smäller som ett kanonskott: Andrea para Tacoronte!

Jag förstår inte, hvad de mena med att ropa på en Andrea för Tacoronte, byn uppe i bergen, men jag ryckes med och står snart vid bron strax invid fästningen. Skummet slänker öfver värnet vid hvarje brottsjö.

— Tror ni, att den ska förgås? — frågar jag en man vid min sida.

— Den har inte långt kvar, — svarar han. — Andrea ger honom nog, hvad han behöver.

I samma ögonblick stego väl tio smällande raketer från den lilla fästningen, och en massa människor kommo ut.

— Andrea! Andrea! ropade de och buro någonting emellan sig.

Jag hörde en tupp gala och såg nu, att de hade en tupp i en gyllene bur. Tuppen var blodig och gol ideligen, och nu klingade mynt öfverallt bland folket och pesetasstyckena gingo från hand till hand. Ja, det var ju en stridsfupp, det såg jag, och det

var en af byn Tacorontes tuppur som nu klått upp Puerto Orotavas bäste. Hela den lilla fästningen var full af folk, som nu strömmade ut, striden för dagen var slut och Tacoronte hade vunnit. De, som inte kommit in, hade vunnit eller tappat tillräckligt för att känna sig med i leken och striden. Raketerna smällde. Och från fästningen, den nya tuppfästningsstationen därute, knallade raketerna öfver vågornas dån.

Tuppen gol i örat på mig och jag gick rätt hem på knaggliga sigar. Och jag tänker att detta skall vara sista gången som jag springer efter skepp i natten. Emellertid sover man godt efter en sådan färd, och i morgon seglar jag till mitt drömda La Palma.

Stadsfullmäktig.

Berättelse af SIGNILD EDESTRAND.

(Forts. o. slut.)

HON STOD NU MED PANNAN lutad mot fönsterposten och grubblade öfver den lifvels gåtfulla lag, som kom henne att längta, evigt längta. Var hon hemma i sitt föräldrahem, längtade hon åter till sitt arbete, och midt upp i arbetet, längtade hon därifrån, ut till fria vidder, ut till skönhet och glans. Där-borta i de främmande landen längtade hon till friden i sina två små rum i läroverkets vindsvåning, och nu, när hon åter var här, fann hon, att den fred och hemkänsla hon drömt om, voro någon annanstädes i den vida världen.

"Dort, wo du nicht bist, dort ist das Glück."

Hon upprepede dessa ord halfhögt för sig själf, och hon kände djupt deras sanning.

Men det hade dock funnits en tid i hennes lif, då lyckans klaraste solsken bestrålat hennes väg. Den tiden var kort men bländande — lik ett stjärnskott, ett jubelrop. Bertil!

Djup och beständig, stilla och trogen var Magdalenas sorg. Tyst bar hon den inom sig, och ingen anade dess tillvaro. Med osvikklig samvetsgrannhet skötte hon sitt arbete, och för elever och kamrater hade hon goda ord och vänliga handlingar.

Men innerst inne gnagde sorgen och aggade en flämtande lyckolängtan.

Strax efter skilsmässan från Bertil närde hon ett svagt hopp, att han skulle komma åter till henne. Men hon förstod snart, att detta ej skulle liknat honom. Han var stolt — och hon hade bedt honom gå, visat honom på dörren bokstafligt taladt. Och hon själf, skulle hon ej ödmjuka sig, be honom komma igen? Nej, hon skulle vara sin öfvertygelse trogen, blifva ett offer för principen, en marty. Och till en början kände hon tröst i medvetandet om att hon bar en martyrkrona. Så småningom bleknade glorian, och Magdalena blef i sitt sinne högst oviss om det berättigade i sitt handlingsätt emot Bertil. När hon mindes hans kärlek, som var så ren, så osjälfvisk, att hans största glädje var att blott gifva, gifva och aldrig fordra något, då kunde hon ibland vrida sina händer i stum smärta. Nog hade det funnits något sätt för dem att komma öfverens angående den sak, de kommit att tvista om. Med milda ord och klara skäl skulle hon fått honom att förstå, hvad hon menade och innerst önskade. I stället hade hon relät upp honom till allt

Till "Iduns" ärade läsarinor!

Till medlemmar af Turisiföreningen
lämnas 10 % rabatt.

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG

(Ohlén & Klintberg)

Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.

Specialaffär för Damdräktslyger och Blå

Cheviol. Senaste nyheter för våren.

Prover sändas gratis och franko.

IDUNS KOKBOK

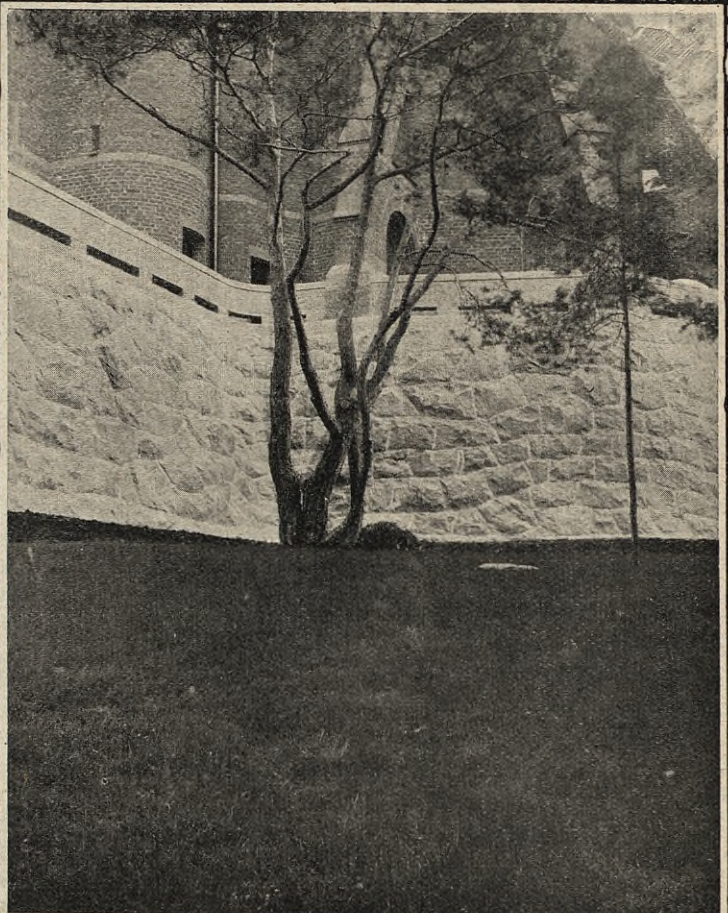
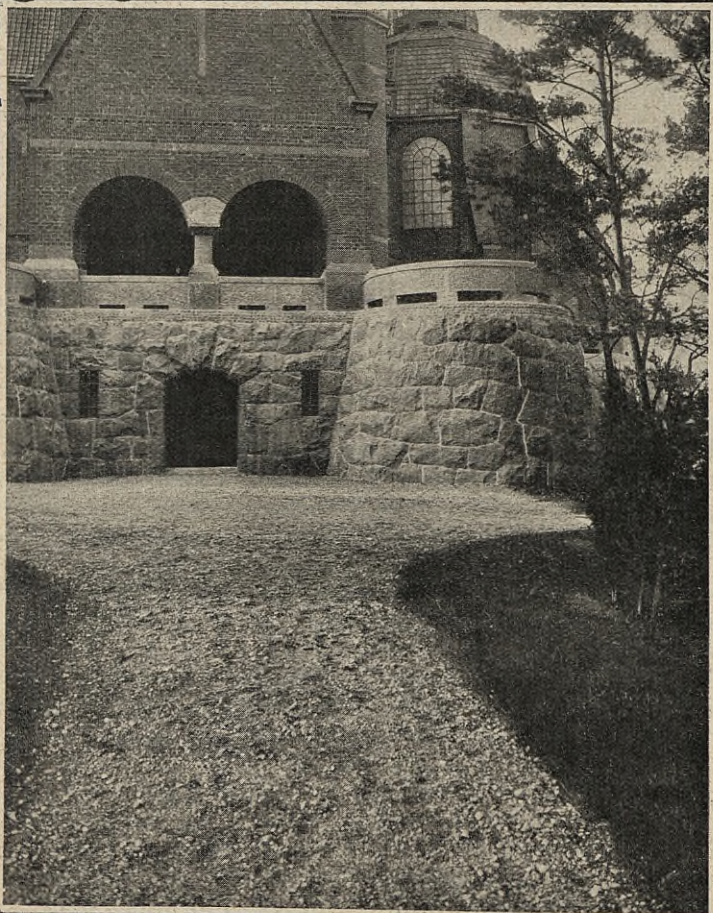
AF

ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet.

På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

UPPENBARELSEKYRKAN SALTSJÖBADEN

1. Hufvudingången från väster. Detalj från hvalfgången under stråpelarne. 3. Del af kyrkan från söder. 4. Nedanför graniterrassen.

FRÖKEN IDA PERSSON VID PLOGEN.

En kyrkoinvigning och en 60-årsdag.

SONDAGEN DEN 18 MAJ BLIR en stor bemärkelsedag i Saltsjöbadens ännu korta historia. Då inviges nämligen under högtidliga ceremonier köpingens vackra, af arkitekten F. Boberg byggda kyrka. Men ej nog därmed — köpingen mottager också templet som gåfva och gifvaren är Saltsjöbadens skapare, bankdirektör K. A. Wallenberg, som därmed afser att celebrera sin 60-årsdag, hvilken infaller dagen därpå eller den 19 maj.

Det har väl aldrig tillföre hänt i vårt land att ett samhälle erhållit en hel kyrka, och en med all konstnärlig omsorg utsmickad sådan i gåfva, men det är ej heller godt om män med bankdirektör Wallenbergs storstilade mecenatgenskaper.

Det nya templet har fått ett anslående läge på en hög dominerande bergkulle vid västra stranden af Neglingeviden. I likhet med Engelbrektskyrkan i Stockholm hvilar byggnaden på en mäktig granitgrund, från hvilken de mörkbruna tegelmurarna och det mäktiga medeltidsaktiga tornet växa upp med en kraft i uttrycket, som leder tanken till den lutherska lärans enkla och manliga höghet. Kyrkan är byggd med de tre trosartiklarna som grundmotiv. Genom den åt väster liggande hufvudingången, öfver hvilken står inristadt Uppenbarelsekyrkan, kommer man in i själfva längskeppet, hvars fond utgöres af "triumfbågen" — representerande den första trosartikeln — hvars hvälfning af professor Olle Hjortzberg, som utfört kyrkans samtliga målningar, smyckats med en stor dekorativ komposition framställande människornas tillbedjan inför Allfaderns tron. I vimlet af heliga män igenkännes till vänster en grupp moderna ansikten, återgifvande dragen af kyrkans gifvare, vidare af arkitekt Boberg, pro-

Bankdirektör Knut Wallenberg.

fessor Hjortzberg, byggnadsingenjören m. fl. Till vänster om triumfbågen befinner sig predikstolen, medan till höger, med ingång under orgelläktaren, bankdirektör W. låtit åt sig inreda ett grafkor under tornet. Innanför triumfbågen möter man templets andra grundmotiv, andra trosartikeln, symboliserad af Kristus på korset, en träskulptur af Carl Milles, och genom detta hvalf kommer man slutligen in i det åttkantiga koret, hvars väggar smyckas af 5 väggmålningar, framställande Birgitta och Mathias, Martin Luther och Gustaf II Adolf, Ansgarius och S:t Botvid, Erik den helige och S:t Henrik samt Monica och S:t Augustinus. Dessutom förfogar kyrkan öfver en präktig dopfont och ett par stora bronsportar, båda verk af Carl Milles. Vid den högtidliga invigningen kommer biskop Ullman att officera.

En kvinnlig landbrukare.

DET TILLHOR SNART EN SVUNnen tid att tala om "karlarbete" och "fruntimmerssysslor". Den jämförelsevis skarpa gräns, som förr i världen förefanns mellan dessa kategorier af arbete, har så småningom utjämnats, och kvinnan har i många fall inkräktat på de områden som fordom ansågos vara mannen förbehållna. —

En kvinna som sköter sig som en "hel karl" är fröken Ida Persson i Sjölid, Ljungbyhed. Modern blef änka för något öfver 20 år sedan med fyra små döttrar, hvaraf den yngsta, just ofvannämnda Ida, var endast tre år gammal. Det var tydligtvis för änkan inte just någon lätt sak att dra sig fram med sina fyra små flickor, men hon gjorde det dock. Det lilla hemmet fick skötas med tillhjälp af främmande, hvidan nettobehållningen tydligtvis blef klen. Men det gick som sagdt dock. Då den yngsta dottern "läst sig fram" blef det slut med all främmande hjälp. De båda äldre systerarna blefvo sömmerskor, men Ida tog sig för att ensam och på egen hand sköta familjens lilla hemman, och det har hon gjort hela tiden sedan. Anmärkningsvärd är den lust och den energi, hvarmed fröken P. griper sig an med sitt arbete. Med en sådan entusiasm måste arbetet bli framgångsrikt. Också är det lilla hemmet om 25 tunnlands ägorymd en verklig mönstergård, som har tjänat till förebild för mer än en af gårdarna däromkring. Fröken P., som här ofvan presenteras för våra läsare, är just sysselsatt med att göra i ordning potatisåker.

Spalten om böckerna.

kände beundran för henne, ty hon hade ordnat sitt lif i enlighet med sina grundsatser.

Men kanske hon nu på sin stipendieresa ändtligen råkat en man efter sitt sinne. Det var väl ändå detta hon nu skulle meddela honom.

Med ett bittert leende skar han upp kuvertet och började läsa.

Bertil Hendrichs var beredd på att få höra efterklangen af ett jubelrop, men han nåddes af en smärtsamt dämpad klagan.

Magdalena led. Magdalena längtade. Magdalena var ensam som han själf, ensam i lifvet, ensam i själen. —

Halft omedvetet förde han brevet till sina läppar. Och härvid var det, som om all hans forna ömhet vaknat till lif. Något starkt och varmt strömmade genom hans själ. Så mycket vackert han med ens kom att minnas! Han kom ihåg, hur ljuff Magdalena kunde smyga sig infill honom, hur lätt hennes ögon färades när hon biktade för honom någon af sin själs hemligheter.

Han mindes. — —

När det började dagas, stod Bertil Hendrichs och såg ut öfver den stora vaknande staden. Han talade sakta för sig själf:

"Magdalena, om du och jag åter får hvarandra, tror du då, att det finns något mörker i lifvet, som kan kasta skugga på vår väg?"

Och när snälltåget ett par timmar senare gled ut ur banhallen, var han med.

Magdalena Wide satt framför sin skymningsbrasa med de vackra hvita händerna orörliga hvilande i knät.

Hon väntade Olga Bjurstedt när som helst, och ändå hade hon knappt kommit till klarhet än öfver sin ställning till stadsfullmäktigvalet.

En ringning på tamburklockan. Så en knackning, och på hennes halft ängsliga: "Var så god!" öppnades dörren sakta, och en herre steg in.

Magdalena reste sig förvånad. Besök af detta slag voro i sanning mer än sällsynta.

Han stod några ögonblick dold af skuggorna och betraktade henne, hvars ansikte och gestalt voro klart belysta af eldskenet.

Det var ej den unga lifsglada Magdalena, hon som stod där. Men hon syntes honom långt mera åtråvärd nu, denna skönt utvecklade kvinna med ansiktet prägladt af själsfinhet och med två djupa, tankfulla ögon, som nu undrande riktades mot honom.

Bertil Hendrichs trädde fram ur skuggan.

Han gick emot henne med öppna armar, och i samma ögonblick Magdalena kände igen honom, var hon slutet till hans bröst.

Lefde hon? Var det ej en dröm detta, att Bertils starka armar omfattade henne, att Bertils läppar vidrörde hennes hår, att Bertils röst låt vid hennes öra hviskade:

"Tack för ditt bref, min enda älskade! Jag har nu kommit för att hämta dig. Mitt hem är så tomt. Allt där väntar på dig. Du skall få äga din fullkomliga frihet. Du skall få ägna dig åt politik och allt hvad du vill. Jag skall intressera mig för allt som ligger dig om hjärtat, ty jag vet, att du innerst dock är min. Magdalena, hvad vi var barnsliga och dumma, jag mest! Säg, älskade, kan du, vill du förlåta mig? Vill du följa mig genast, genast?"

Och Magdalena svarade med en stämma som skälfde af ömhet:

"Om jag vill? Ack, Bertil, du är min eviga längtan, och så frågar du, om jag vill. Du innerligt käre! Med friheten behöfver du inte locka mig. Friheten är så kall, och, Bertil, jag har frusit." —

Hans armar slöto sig fastare omkring henne, och deras läppar möttes.

ARALD WAGNER DOKUMENTERAR sig i vår med sin första större bok, *De löjligen familjerna* som en mycket angenäm bekantskap. Han har nu lämnat novellen och novelleffen och presenterar, knappast en roman i strängare mening, där öden eller handlingar knyta sig logiskt i maska till maska, men däremot en bred, krönikeartad småstadsskildring, hvilken man med intresse och nöje läser från början till slut, trots att sidantalet är rätt imponerande.

Jag gläder mig för öfrigt — må det vara min enskilda mening — åt de moderna litterära verkens dragning åt bredden. För tio eller femton år sedan var det modernt med små böcker, små fina böcker, små preciosa saker, i hvilka man fick veta ett och annat om författaren själf, men föga om lifvets olika aspekter. Och säkert är, att litteraturen kom i misskredit hos en stor del af den likvisst bildade allmänheten, som inte i längden orkade med så mycket fint. Upplagornas blygsamhet, den tiden, talar härom. Ett fåtal namn flyter ännu kvar, det är allt, och numera är man ganska glad, då man i den bok man köpt för nära nog en femma, får lite fakta till lifs. Kulören öfver fakta, hvilka de så må vara, det är den författarfantasin är skyldig att spendera, och så har rättvisan sin gång, ty den som är tråkig, den gallrar snart köparen obarmhärtigt ut från sin rekvisitionslista.

Detta för mig emellertid en smula från Harald Wagner, om hvilken man ingalunda kan säga, att han är tråkig. Han är af realisternas skola och har i enkel, saklig skildring, med endast stundom en lätt touche af öfverdrift, lyckats väl. Han går särfall och undantag förbi och har gripit typerna till sin bok sådana de gå och slå, tretton på dussinet; han har bjudit oss deras hvardagslag, som synes oss bestämdt af evighet, deras nötta och stötta repliker, deras öfverallt lika guterade kvickheter; deras missförhållanden, lika för tusenden i vårt land (och kanske anorstädes med!) samt skandalerna i miniatyrformat, hvilka få stormen i vattenglas, alias den fingerade staden Borgestad, att hola bräddarna.

De löjligen familjerna i Borgestad kunde varit hvilka som helst ur stadens alla hem, men äro nu närmast majorens och rektorns. Kring dessa honoratiösa grupperar sig vandt deras umgänge, uppifrån landshöfdingen och ned till madam Ångberg, en utmärkt madam med stor fallenhet att vara på platsen så snart något rafflande (efter förhållandena, naturligtvis!) kommer på färde. En icke obetydlig roll i boken spela dessutom familjernas barn, och därvid är att märka, att målningen ingalunda kan dateras till "barnens århundrade". Det är tvärtom midt i den gamla goda tiden, som den med bedrägligt smeknamn kallas, vi befinna oss, och en järnhård färla svänger öfver ungdomarna. Här och tvärs smatträ örfilarna i saligt omedveten blindhet. Tar man dem figurligt, smattra de f. ö. inte bara på barnkinderna, utan öfver lag.

Det är alltså knappast frågan om glada, snälla och lyckliga människor i Wagners bok; de löjligen familjerna ingifva icke mindre medkänsla än löje. Ett så fattigt lif, tänker man; så grått, så surt, och så beklämmande vanligt! Litet lyftning öfver tillvaron representerar förnämligast lektor Lyckstadii stoiska krogfilosofi, och det blir nu i längden ändå stenar för bröd. Här ligger bokens brist. Det gör en ondt om dessa stackars löjligen, och man begär, att

författaren ur detta medlidande skulle gifvit oss den befrielse hvarje fullödigt konstverk skänker som frukten ur sitt hölje, och hvilken vi erfarit inför de store mästarnes bittraste sidor. Men det är orätt att klandra en ung författare för att han icke är en stor mästare! Som boken är, är den ett bra arbete och med många goda detaljer och finesser i framställningen. Jag sade nyss, att man hade nöje af den. Den är verkligen underhållande, och bland böckerna för i vår tror jag, att den kommer att höra till dem, som bli lästa. —

Läst blir väl också, eller förtjänar åtminstone otvifvelaktigt att bli det: *Loewenhistorier* af Hjalmar Bergman. En författarfysionomi helt för sig, denne Hjalmar Bergman! En bit skämtare inför Vår Herre, men med romantikern till hands, att när som helst sticka den blå blomman in i knappålet. Oberörd af vår tid, okänslig för alla nyttighetshänsyn, för socialt patos, för vederhäftighet och sannskyldighet, målar han sin arabesk — som det roar honom. Receptet, formuleradt af en stor skald, passas utmärkt denne själfsväldige fantast. Men af det sagda framgår också, att ingen drivande inre nödvändighet synes pressa honom till skriffbordet. Han tycks ingenting oafvisligt ha på hjärtat, som han måste få fram, om det så skall kosta blod, ingenting han ovillkorligen vill lära ut, ingenting han tror sig djupare än någon annan sitta inne med — annars en tro, så lätt och så ljuff att bländas af! Har han den, så döljer han den väl, och man är oviss, om icke hvilken föreställningsvärld som helst skulle passa honom lika bra, om icke det beror på en sinkadus hvar han för tillfället rider sin Pegasus.

I detta ligger onekligen en svaghet, och om det samtidigt rymmer behag, beror detta helt på författarens formella originalitet, ett utslag af hans originella lynnesart. Aldrig har jag funnit det mer påtagligt än i de nu föreliggande Loewenhistorierna. Deras förlopp kunde relateras med några rader, åtminstone i hvad gäller de två första; de tyckas förlagda liksom sagan "öster om solen och väster om månen", ehuru det skall föreställa en ordinär småstad; händer något, är det alldeles godtyckligt. Och dock, de lyckas roa en, sida upp och sida ner. Loewen, deras hjälte och samtidigt författarens förklädnad, ty historierna berättas i jagform, är en ganska afsigkommen, icke längre alldeles ung kavaljer af den stora familj, till hvilken Gösta Berling och hans kumpaner en gång hörde. Något aflägsset cousinage räknar han väl också med Hamsums svultna, chevalereska, svärmiska och fågelfria favoriter. Med denna Loewenfigur stå och falla novellerna, med hans närvaro på scenen, hans ålbörder och infall, hans obeskrifliga svada. De personer, borgerskap, fattigfolk och patask, som omgifva den välborne vagabonden, äro inte annat än det, hvarur hans ofta dråpliga humör hämtar sin näring. Vi kunna glömma dem, men ej honom, eller rättare den stämning, som emanerar af honom, konturlös, fantasisk som han är, en skimrande såpbubbla.

I den tredje novellen, hvilken eljes är den mest spännande och som rör sig kring en gifven intrig, samtidigt som den är mest bofast på jorden, lyckas Loewen ej bevara sin suveränitet. Historien är god i och för sig, men hans roll hade kunnat spelas af en annan, och det är ju synd för helhetens skull. Jag hoppas för min del, att Hjalmar Bergman ej ännu satt punkt för Loewens gästspel i tillvaron. Här har författaren en genre, som obetingadt klär honom och som, med några stramare grepp för teckningens

säkerhets skull, bör kunna tillvinna honom en pålitlig vänkrets. —

Annå en prosanovell föreligger i dag, nämligen Fröken Viola och societeten, af Artur Möller. Den är i det stora hela en obetydlighet, men det tråkiga är inte detta, ty en behaglig obetydlighet gå vi gärna med på, och Artur Möller skrifver väl. Men han har här syndat mot sig själf genom att icke utnyttja ett utmärkt uppslag för en stockholmsskildring: den unga hederliga flickan ur en tvifvelaktig krets och därigenom ställd inför risken att, af konventionella hänsyn, förlora sin älskade, en korrekt ung löjnant. Här ligger in nuce en liten roman af pueril tragik och patetisk charm, direkt tagen ur hvardaglighetens uppslagsbok; men Möller har affärdat den med en serie lösa scenerier, några flyktigt antydda typer och voilà. Vi få låta oss nöja med, att slutet är godt, ty Viola får i elfte timman, hokus pokus, sin passande unge älskade, och societetens dom var inte så farlig.

Och så vers. Två små häften från Skåne, detta poesiens förlofvade land, om man får döma efter antalet vitnesbörd. Eller hur ofta ha vi icke nu upplevat denna böljande slätt, dessa hvita gårdar eller byar i klärobskyr, allt skärt och skirt och blidt, det glimmande Sundet och själens ro mot aftonen! Dessa intryck bli oss nu på nytt förmedlade dels genom Theodor Tufvesson, som redan fått mycket beröm för föregående diktsamlingar, enligt hvad ett till den nu föreliggande, Akvareller, bifogadt reklamblad upplyser. Onekligen varierar också Tufvesson de bekanta temata med både smak och känslighet, och inför somliga af de enkla stroferna stannar man och tänker: ja, ja, riktigt vackert. Ungt, fint. Sådana äro exempelvis I vintern, Vårkväll. Men hvad skall man säga mer? Någon poetisk rikedom är det ju inte. — Vidare Hans Dhejne, hvars formgiftning i Unga vandringsår är tämligen ointressant. Icke att det är dålig vers, nej, icke att det icke kan tryckas, köpas, läsas, men alla dessa evigt samma ord, dessa suckar och o, dessa unga drömmar, man frågar sig beklämdt, om de verkligen skola förmå beveka några hjärtan utanför den lilla krets af frogna — om den finns — som röres af hvarje lätt och ljust rimmad strof!

Slutligen Spillror af Gunnar Flensburg, som framträder på samma Malmöförlag som föregående, men eljes icke bär prägeln af Skåne mer än af någon ting annat; icke ens af poesi. Om jag underlåter att citera ett urval af dikterna, hvilka ogeneradt kunna kallas pekoral, är det emedan det ändå ligger något rörande i så försviflade försök att nå det omöjliga.

MARIKA STJERNSTEDT.

P. S. Sedan min artikel redan afgått för tryckeriet, tillkommer en bok af Ode Ballen: Kulturblommor. Äfven här är bifogadt en bukett utdrag ur recensioner, och denna är nu inte mindre än tio sidor stark och af den mest storartade beskaffenhet. Så godt som ingen af våra bästse auktoriteter fattas. Jag kan ej göra annat än hänvisa läsaren till denna instruktiva bilaga, ty man drar sig gifvelvis för att sätta dåligt betyg på sig själf genom att, med dylika aktstycken inför ögonen, erkänna sitt oförstående af Ode Ballens produktion, åtminstone sådan den här föreligger. Jag vet inte ens hvad jag skall kalla Kulturblommorna för. Käserier, humoresker? Elegier? Kanske alltyder. Det finns litet af alltihop i dem, kryddadt med spleen

Fru Harriet Bosse som Monica i "Eldprofvet". Granitskulptur af J. Färngren. Almborg & Preinitz foto.

och stundom en viss makaber godmodighet. Axelryckningen är deras filosofi, det klanderfria, ofta eleganta språket deras förevändning. Men hur bedröfligt för oss alla, om kulturen aldrig afsatt andra blommor på sina fält än denne bleke nejsägares. D. S.

Hr Schröder och fröken Brogren i "Min ögonsten" på Oscarsteatern. F. Flodin foto.

Från scenen och estraden.

VER HELA EUROPA HAR INOM musikvärlden maj månad ägnats åt firandet af Richard Wagner-minnet, med anledning af att 100 år förlutit sedan W:s födelse. Vår Kgl. teater har gifvit "Ringens", hela cykeln, med herr Menzinsky som gäst i Sigmunds och Siegfrieds roller. I öfrigt ha operans bästa krafter, fruarna Claussen, Järnefelt, friherrinnan Skogman, hrr Svedelius, Malm m. fl. medverkat och äfven i stort sedt lyckats framhäva det mäktiga verkets skönheter. Wagnerkultens mest glödande anhängare hålla dock fortfarande före, att Stockholms-operan ej mäktar ge "Ringens" — och ingen vill heller förneka att åtskilligt brister de våra, om den strängaste måttstocken skall anläggas. Men frågan är, om det ständiga klandret har någon effektiv verkan. Den rena elakheten i utfallen har det i alla händelser icke.

Jag misstänker att Södra teaterns vanliga publik inte fäster något vidare afseende vid ett folkskådespel af så gripande och poetisk art som "Stormyrtsösen", den dramatiserade novellen af Selma Lagerlöf. Men de som till äfventyrs anträt upp för Söders sluttningar de här ljusa majaftnarna i afsikt att läska sig med en sund folklig dramatik, äro helt säkert eniga om, att de fått en andlig valuta, åtskilligt mera värd än biljettpriset och bilkostnaden.

Diktens äkta guld är sällsynt nog äfven i geniernas malmfält, och det vore inte ärligt att påstå, att allt som glimmar i Selma Lagerlöfs diktning är det rena guldet. Men i "Tösen från Stormyrtsösten" ha hennes snille och hjärta enats om ett verk, som måste räknas till det bästa vi äga i nysvensk novell-diktning. Den själsstora Helga, som i sin ringhet ej vet af hvilken glans det står kring hennes spåda gestalt, som alltid tänker på andra, aldrig på sin egen person, och hvilken slutligen, just till följd af denna sin osjälviskhet, vinner kärlekens ädelsten, framstår med något af den ödmjukhetens höghet, som präglar vissa af renässansens madonnabilder. Dramatiseringen är öfvervägande lycklig, men har naturligtvis ej kunnat bevara berättelsens hela naiva charm okränkta. Emellertid tillhör "Stormyrtsösen" vår allra bästa folkdramatik och önskligt vore, att stycket allt emellanåt fördes fram på scenen.

Direktör Hjalmar Selander och hans sällskap ägnade utförandet all den konstnärliga omsorg deras resurser medgäfvor. Fröken Elsa Carlsson hade ett ganska godt grepp på huvudrollen, och särskildt gjorde hon de scener, där Helga strider med sig själf för att följa rösten i sitt inre, känsligt och vackert.

Herr Rosén skapade en vacker bild af den unge sympatiske bondsonen Gudmund och som hans fader, den fämälte och redbare Erland Erlandsson, var herr Selander alldeles förträfflig — just så ser den svenske bonden ut, då han är som bäst, så talar och handlar han, redligt och värdigt; det är människor af hans ras som bilda grundmuren, på hvilken Sverige hvilar. Den själsfina mor Inga spelades värdadt af fru Selander, och frk. Thomé förlånade en rätt acceptabel verklighetston åt den rika och ytliga Hildur.

Dramatiska teatern kastar sig nu i säsongens sista veckor in på en repris, som hör till det mera lättsmälta godset, nämligen gamle hederlige "Fregattkaptenen", hvars naiva komik bäres af hr Bäckström, som onekligen är en roande kommandant på den fina "Salamandern" och bara behöfver ge en liten antydning om sin oerfarenhet i navigeringskonsten för att både sjöfolk och landkrabbor skola skaka af skratt.

Den riktigt "lätta" vördramatiken inaugurerades på Svenska teatern med Maurice Hennequins skabrösa fars "Larmtrumman". Men dess revelt kunde icke rycka publiken med sig, hvilket antagligen väckte direktionens förvåning, ty ingenting har flertalet af våra teatrar sorgfälligare lagt sig vinn om än att preparera sina åskådarskaror för lättfärdig dramatik. Hur väl ympningen tagit framgår af den succés, som "Min ögonsten" nu gör på Oscarsteatern. Dramatik kan ju detta förfärliga mixtum compositum inte kallas, utan snarare en degenererad fantasi uppskattningar, som artisterna kontraktusenligt måste servera en förtjust publik. Och de hyggliga människorna därinne på scenen reagera naturligtvis inte, utan göra sitt allra bästa, hvilket här inte vill säga litet, ty halfva pjäsen är akrobatik, hopp, vanvettig dans tillsammans med kuplettsång, så att muskler och stämband hota att brista. Man måste villigt erkänna det goda humöret och den fysiska uthålligheten hos fröken Brogren, fru Meissner, hrr Ringvall och Schröder m. fl., men stycket är sådant, att man längtar efter finsk badshu sedan man sett det.

ARIEL.

BÄSTA SNITT. OMSÖRDSFULLASTE ARBETE. PRIMÄ TYGER & TILLBEHÖR. ERHÅLLAS I DE FLESTA BARNBEKLÄDNADSAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. Hafregryn och Hafremjöl

Gyllenhammar Vill ni behålla edra barn friska, så underlåt ej att gifva dem GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn och Hafremjöl.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af kalfläver med stekt potatis. Middag: Paltbröd med fläsk; vinsoppa med skorpor.

RECEPT:

Tunna hvetekäx (omkr. 60 st.). 40 gr. smör, 1 1/2 del. mjölk, 1 msk. socker (15 gr.), 225 gr. prima hvetemjöl.

Beredning: Smöret lägges i en kastrull, mjölken ihälles och värmes så mycket, att smöret smälter. Mjölet siktas i ett fat och blandas med sockret. Mjölken tillsättes litet i sänder, och degen arbetas med slef, tills den är smidig och blank.

Sill med äggstanning (f. 6 pers.). 2 stora, salta fetsillar. Äggstanning: 3 ägg, 2 kkp. mjölk, 1/2 tsk. socker, 1 msk. finhackad persilja.

Beredning: Sillarna urtagas, fläkas och vattenläggs dagen innan de skola användas. De inklappas där- efter i fiskhandduk eller vitt papper och ryggen jämt alla småben borttagas.

Stekt kaffbringa (Benig kalfstek) (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalbringa, 1 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. kokande buljong eller vatten, tillsatt med 1 tsk. köttextrakt.

Beredning: Bringan torkas med en duk, urviden i hett vatten, knäcks väl och ingnid med en blandning af saltet och pepparn. En långpanna upphettas, smöret fräses däri, bringan lägges i med köttsidan upp, sättes in i varm ugn och brynes vackert, under det den ofta öses öfver med smöret i pannan.

köttet får steka, tills det är mörkt eller omkr. 2 tim., hvarunder det öfveröses hvar 10 min. Steken skäres i vackra skifvor med en hvass knif, lägges upp på varmt fat, garneras med persilja och serveras med grönsaker eller kokt potatis, lingon och lök.

Soppa på aprikoser (f. 6 pers.). 250 gr. torkade aprikoser, 2 lit. vatten, skalet af 1/4 citron, 1-1/2 kkp. krossocker, 25 gr. ris- eller potatismjöl.

Beredning: Aprikoserna sköljas mycket väl i ljumt vatten och få ligga öfver natten i det vatten, hvori de skola kokas. De sätts på med citronskalet och sockret och få koka, tills de äro mjuka.

Stufvad gädda (f. 6 pers.). 2 gäddor på omkr. 7 hg. st., 1 msk. salt (15 gr.), 1 1/2 hg. smör, 3 msk. mjöl (30 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1/2 litet selleri, 1 liten rödlök, 3 msk. hackad persilja, 3 del. fiskbuljong, 1 del. tjock grädda, 2 äggulor.

Beredning: Gäddorna förberedas på vanligt sätt samt skäras i filer, hvilka ingnidas med salt och få ligga 1 tim. De torkas väl med en duk, skäras i 4 cm. breda bitar tvärs öfver och vändas i mjölet. En kastrull smörjes med hälften af smöret, fiskbitarna läggs däri, mellan hvarje hvarf fisk lägges litet peppar, det skalade och i små tärningar skurna selleriet, den skalade och i skifvor skurna löken, persiljan samt resten af smöret, fördelat i flockar.

Turkisk fårstufning (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. lambringa, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 6 msk. smör (120 gr.), 1 msk. finhackad rödlök, 3-4 msk. tomatpuré, 4 del. brun sås, 3 del. buljong, 1 liten kvist timjan, 1 lagerblad, 1 liten purjolök, 2 morötter, 2-3 sockerrotter, 1 selleri, 1 portug. lök.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, hugges i jämna, vackra bitar, hvilka ingnidas med en blandning af salt och peppar och brynas i hälften af smöret tillsammans med löken.

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

Albert och Marie rekommenderas. ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK. (Kungl. Hofleverantör).

Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

AXA Hafregryn Hafremjöl Den allra bästa hafre användes till AXA. Detta är orsaken till det ovanligt höga näringsvärdet och fina smaken.

Turkiska badet, i Malmtoorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy.

Viadol Tvål- & Parfymerifabriken VIOLA, Göteborg. VIADOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af högsta kvalitet.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG. Äkta Göteborgs-Knäckebröd. Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.

SINGER & CO SYMASKINS AKTIEBOLAG. Filler på alla större platser.

En Prästfru meddelar: "Bäckens Amerikanska Jästpulver är ett idealiskt jästmiddel för all slags bakning. Jag har aldrig förut använt något så utmärkt"

OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG. KOP SVENSKA DAMSATSEN 1913. Kostar endast Kr. 5,55. INNEHÅLLER: EN DAMHATT för sommaren, av grovt linne. Vård 2.- kr.

KÖKSALMANACK Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 18-24 MAJ 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg; plättar; mjölk; kaffe eller te med kax. Middag: Grönsoppa; kokt makrill med kaprissås och potatis; pragerskinka med legymer; gräddbakelser med sylt.

MANDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sill med äggstanning; kaffe eller te. Middag: Benig kalfstek med potatis, lingon och pressgurka; soppa på aprikoser.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Jordärtskockspuré med rostadt bröd; stufvad gädda med kokt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstek med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Turkisk fårstufning; rabarberkompott med vispad grädda.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med hallonsylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; kokt, färsk strömming med gräddsås och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Biffstek med potatis; mannagrynskräm med mjölk.

Schweizer's Siden tullfritt till bostaden! Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline, 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, ävensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Rabarberkompott (f. 6 pers.). 3 del. strösocker (255 gr.), 2 del. vatten, 6 vackra rabarberstjälkar (omkr. 9 hg.). Beredning: Af sockret och vatt- net kokas en klar, simmig lag. Rabarberstjälkar af medelstorlek äro bäst. Rabarbern sköljes, torkas, skalas tunt och skäres i 3 cm. långa bitar. De tjockaste bitarna läggs först i sockerlagen och få koka, tills de äro mjuka, men få ej falla sönder.

FJÄLLFLICKAN. Skiss af Signe Johansson. (Forts.) »Jaså, också du tycker det gör detsamma med mig, du också.» tillade hon bittert. »Ja, jag är ju bara en lapp. Det skrek äfven han efter mig.»

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKAREMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgivande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom Dr J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta o. fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik o. Massage.

Nästa läsår börjar den 12 sept. Begär prospekt!

Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Göteborgs Privata Förlösningshem,

Mollinsgat. 7, Tel. 1750, 3937, 3770. Större rum med tel. 8 o. 10 kr. pr dag. Mindre rum 100 kr. för 10 dagar, förlösningsskatten inberäknadt. Goda referenser. Prospekt på begäran.

Malmö Privata Förlösningshem.

Tel. 3919. Henrik Smithsg. 1. 4 o. 5 vån. Prospekt sändes.

Hårnät.

Pröfva Svenska Hårnätimportens nät. Adress: Stockholm Va.

Eau Mono. (Professor Mono).

Rengör ansiktet fullständigt. Utmärkt mot öppna porer. Borttager rodnad, kyla o. alla slags irritationer. Pris kr. 3.50, 6.- och 10.-. Endast i Franska Parfymmagasinet (Hoflev.) 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

ROYAL WINDSOR

Det berömda hårstärkande vattnet. Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: Royal Windsor Perfectionne. En alltmänt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan Pris kr. 5.- + porto. Nederlag: Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.

Besvärande hårväxt

borttages bäst genom Mc Millan & Arthurs, London, EPILATOIRE. Depôt hos A. W. NORDING, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

Advertisement for Oatine-Crème, showing a bottle and describing its benefits for skin care.

Annonsera i Idun!

Ansiktsmassage

kan hvar och en gifva sig själf med Crème Lanola, erkändt bästa och angenämas medel att erhålla ren, mjuk och hvit hy. Användes dagligen i min praktik för skönhetsvård. Pris kr. 3 pr burk, till landsorten mot postförskott. Massagebeskrifning medföljer hvarje burk. MARIA ENQUIST, Exam. Sjukgymnast. Biblioteksgatan 6-8, Sthlm. Riks. Norr 390. Allm. 226 62.

JAG BLEF TVÄTTAD MED VINOLIA

Vinolia Generalagentur: Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Fotografi-Apparater.

Advertisement for photography equipment, featuring an illustration of a camera on a tripod and listing 'ALGOT PERSSON, Fotografisk import, Malmö.'

50-öres tvålar för 20 öre. Finaste, öfverfettade 50 öres tvålar 1 krona pr originalkartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnerslagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm. Prospekt gratis och franko.

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Rikt profsortiment till landsorten. Broderi-Affären, 9 Kommandörsgatan 9

Prenumerera på Idun.

Evedals Brunns- o. Badort

1/2 mil från Wexjö, härligt belägen vid Helgasjön, öppnas den 10 maj 1913.

Läkare: Doktor H. Goldkuhl. Prospekt sändas och upplysningar lämnas genom Brunnskontoret och föreståndarinnan Fröken Elin Karlsson, Evedal. Inackordering till billiga priser.

IDUNS MODELLKATALOG

n:r 3 för sommaren utkommer denna vecka.

Häftet innehåller ett rikhaltigt urval af de senaste vår- och sommarnyheterna och finnes till salu i alla boklädor samt i de flesta tidnings- o. cigarraffärer. Pris 30 öre. Erhålles portofritt direkt från Iduns Expedition, Stockholm, mot insändande af 30 öre i frimärken.

Strengnäs Hushållsskola.

Sommarmkurs 12 juni-12 augusti. Hösttermin 19 aug.-15 dec. Prospekt genom Fru M. Braune, Strengnäs.

KORSETT-NYHETER!

Advertisement for corsets, showing illustrations of two models: 'Svea' and 'Viktoria'. Includes descriptions of features like 'Prima batist' and 'Hvit med extra prima madapolambroderi'.

Kyrkogatan 32, GÖREBORG. A. JÖNSSON & C:o.

F. V. O. Slöjdfadning

som från navarande lokalerna i Arsenalsgat. 2 den 1 okt. 1913 flyttar till Norrlandsgatan 18 (hörnet af Jakobsbergsgatan) realiserar från den 13 till den 31 maj, till betydligt nedsatta priser, inläggande lager af enkla och finare underkläder för barn och vuxna, klädnigar af ylle och bomull, bluslif, förkläden, gosskostymer och kavajer, strumpor och diverse stücksaker, lakan, örngott, handdukar m. m.

EUCALYPT

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. Garanteradt oskadligt. Attest härå är utfärdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr. Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvände man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjuken, anhåller jag att icke blifva förvånad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med åga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp mot Engelska sjuken och Barnförlamning, så tillskriif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härliga sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjuken utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma. Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg. HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 53 63.

Advertisement for Brandreth's Pills, featuring an illustration of a woman and text describing the pills' benefits for various ailments like indigestion and constipation.

Advertisement for Allcock's Plaster, featuring an illustration of a man and text describing it as a universal remedy for pain.

Advertisement for facial hygiene, featuring an illustration of a woman and text about skin care products.

Advertisement for Karl H. Nymans Damutstyrlar, featuring an illustration of a woman and text about women's clothing.

Advertisement for hairdressing, featuring an illustration of a woman and text about hair care products.

Advertisement for Skanska Handelsbanken, featuring text about bank services and deposits.

Advertisement for Depiator, featuring an illustration of a woman and text about a facial treatment.

Advertisement for Kassman & Co., featuring an illustration of a woman and text about a hairdressing business.